

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z wniosku A. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
z udziałem zainteresowanego S. K.
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 lutego 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 października 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 października 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia 17 listopada 2014 r. (którym zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z 21 lutego 2014 r. i ustalono, że A. K. podlegała od dnia 13 sierpnia 2013 r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w gospodarstwie rolnym S. K.) i oddalił odwołanie.

Odwołująca się zaskarżyła powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania mającego istotny wpływ na wynik sprawy, polegającego na przyjęciu wniosków dowodowych niewynikających z zebranego przez Sąd pierwszej instancji materiału i niezgodnych z zasadami logicznego rozumowania, a przez to niewyjaśnieniu wszystkich

okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, co dotyczy w szczególności ustalenia przez Sąd odwoławczy, sprzecznie z materiałem dowodowym, przesłanek co do daty zawarcia umowy o pracę przez powódkę, a także możliwości wykonywania tych czynności przez jej męża. W uzasadnieniu podstaw skargi wskazano na przepis art. 382 k.p.c. Skarżąca domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i rozstrzygnięcia o kosztach procesu za wszystkie instancje.

Powołując się na art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c. skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W wykonaniu wezwania do uzupełnienia skargi kasacyjnej przez przedstawienie uzasadnienia wniosku o jej przyjęcie podniesiono, że Sąd Apelacyjny nie rozpoznał sprawy co do jej istoty, pomijając przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka S. K. w zakresie podjęcia przez niego decyzji o zatrudnieniu powódki z uwagi na chorobę żony W. oraz zeznań W. K. w zakresie konieczności zatrudnienia kobiety, ze względu na konieczność przygotowywania posiłków. Pominięcie tak ważnych dowodów uniemożliwiło prawidłowe ustalenia podstawowego faktu, dotyczącego konieczności i terminu zawarcia umowy o pracę przez powódkę i wykazanie braku pozorności czynności prawnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej

rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych a art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do

rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392 z dnia 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, LEX nr 1482343).

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W przedmiotowej sprawie skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienia nie czyni zadość wymaganiom stawianym temu nadzwyczajnemu środkowi prawnemu. Skarżąca wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała na art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c., natomiast w uzasadnieniu wniosku nie powołała się na występowanie w sprawie jakiejkolwiek okoliczności wymienionej w tych przepisach, mającej przemawiać za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania, tj. nieważności postępowania oraz kwalifikowanego naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, mającego stanowić o oczywistej zasadności skargi. Tymczasem, jak zauważono wyżej, Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Nadto zawarte w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wywody stanowią w rzeczywistości polemikę z dokonaną przez Sąd drugiej instancji oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi, co, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., uchyla się spod kontroli kasacyjnej.

Konkludując, wobec niewykazania przez skarżącą istnienia żadnej z powołanych przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.